

בראשית
האמור"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
הגאון מליובאוויטש

שבת דברים

העולמית
ר' אב תשפ"ד

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לפרשת השבוע

פרשת דברים

פרשת דברים

הכוח העצום והישועה הגדולה בקריאת ספר דברים בשבת

בס"ד מתחילים ספר דברים, אומר בעל "המעשה רוקח" יש בשמיים תתקנ"ה (תשע מאות חמישים וחמש) ריקיעים עד כסא הכבוד, משה רבנו לפני שנפטר ביקש מהקב"ה להיכנס לארץ והקב"ה אמר לו שלא יוכל להיכנס לארץ. מביא "המעשה רוקח" את המדרש (דב"ר יא, ח) שביקש משה רבנו מהקב"ה רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם דְּבַר אֶחָד אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ לְפָנַי מוֹתִי, שְׂאֲפָנֶס וְיִבְקְעוּ כָּל הַשְּׁעָרִים שְׁבַשְׂמִים וְתִהְיוּמוֹת וְיִרְאוּ שְׂאִין זוֹלָתְךָ, שיפתחו כל שערי שמיים וכל העולם יראה את גדולתו של הקב"ה.

אומר בעל "המעשה רוקח" שמושה רבנו כתב את ספר דברים שלושים ושישה ימים לפני פטירתו ובספר דברים יש תתקנ"ה (תשע מאות חמישים וחמש) פסוקים, כאשר כל פסוק בספר דברים הוא מפתח שמושה רבנו נתן לנו להגיע עד כסא הכבוד. וידוע שהמלאך מט"ט יש לו יכולת להגיע עד שער התשע מאות, חמישים וחמשה שערים אין למלאך מט"ט מפתח ורשות להיכנס לשם ורק מי שקורא ספר דברים יכול להגיע עד כסא הכבוד לקב"ה וכך אפשר לדקדק "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (הושע ד, יג) קחו עמכם ספר דברים שהוא תשע מאות חמישים וחמש פסוקים ושובו אל השם תגיעו עד השם בכוח של

ספר דברים. בכל פעם שאדם קורא את ספר דברים זה כמו שמשה רבנו נמצא לידו ומדבר איתו ונותן לו את הכוח.

יודוע שהיהודי הקדוש מפסישוחא שבכל מקום שהיה הולך היה לוקח איתו ספר דברים ובכל רגע פנוי היה קורא מספר דברים, כששאלו אותו למה דוקא ספר דברים ענה להם שספר דברים זהו ספר המוסר הגדול ביותר. משה רבנו כתב את ספר דברים לא רק לאותו זמן, אלא כתב אותו לכל הדורות והכוח שלו פועל בכל הדורות.

כתוב בספרים הקדושים שאת הארבעה חומשים ראשונים הקב"ה נתן וספר דברים שהוא האחרון בחמישה חומשים משה רבנו אמר מכוחו של הקב"ה והוא כמו הדבר שמקשר בין תורה שבכתב לתורה שבע"פ. יש מפרשים שאומרים שאם לא ספר דברים משנה תורה שנתן לנו משה רבנו בשליחות של הקב"ה, לא היינו מסוגלים להבין את תורה שבע"פ ומשם הצינור להגיע לקב"ה.

ידעו צדיקים, שמאז שאנו קוראים את ספר דברים אנו רואים ישועות גדולות בכל עניין, כל העניין של ספר דברים התחיל מאותו יום קשה שהגענו לאותו מקום והיום אנחנו יודעים שזה יום טוב, היה יום ז' באדר פטירת משה רבנו. לא נתנו לנו להכניס אף ספר, לא סידור, כלום. אחד האנשים שהיה שם הלך לבית הכנסת והביא לנו חומש דברים. כל היום מהרגע שנכנסנו לשם מהצהרים עד הלילה ישבנו וקראנו ספר דברים פסוק פסוק בדמעות לקב"ה. אחרי כן כשהסכימו להכניס לנו שני ספרים, הביאו לנו ספר ושם כתוב מה שאומר בעל "המעשה רוקח" שבספר דברים תשע מאות חמישים וחמש פסוקים כנגד תשע

מאות חמישים וחמש רקיעים שבשמיים עד שמגיעים לקב"ה. ועוד כמה סימנים שהראה לנו הקב"ה שיאשיהו המלך מצא את ספר דברים.

ב"ה מאז שהתחלנו יש כבר מאה אלף אנשים שקוראים כל שבת ספר דברים, ומהיום שהיו עשרים ושנים אלף אנשים שקוראים ספר דברים נהיה שינוי ואור וסיעתא דשמייא בעולם. רבי יואל מסאטמר אומר שכל דבר שעשרים ושניים אלף אנשים מאמינים בו ועושים אותו הוא גורם שינוי בכל עם ישראל, מתי שעשרים ושניים אלף אנשים לוקחים משהו ומקדשים אותו, הדבר הזה לאט לאט מדבק ונהיה בכל עם ישראל, בין לחיובי ובין לשלילי. אז מתי שנגיע לעשרים ושניים אלף אנשים שיקראו הכח של זה יהיה עצום ביותר.

וקיבלנו על עצמנו בלי נדר שעד ראש השנה שיהיו עוד מאה אלף איש שיקראו כל שבת וכל אחד שיגדל ויחזק את זה יהיה לו כוח וזכות לדורי דורות.

הכוח הגדול בקריאת ספר דברים גם של לימוד תורה וגם של תפילה

בכל שבת שמסיימים לקרוא ספר דברים מרגישים התעלות הנפש והנפש עלתה למקום אחר. האור של ספר דברים הוא מגדלור לכל השבוע כולו, מתי שמרגישים במשך השבוע התחזקות וחיזוק גדול, קושרים את זה מיד לכוח של ספר דברים שנותן בנפש כוח גדול וחזק ביותר.

אנחנו חושבים שהכח שמרגישים בספר דברים זה גם כוח של לימוד תורה וגם כוח של תפילה, כך אנו מוצאים

בגמרא חילוק גדול בין הכוח של לימוד התורה ובין התפילה. גמרא אחת אומרת (ב"ב קטז). דרש ר' פינחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים וגמרא שניה אומרת (תענית ח.) אם ראית דור שהשמיים משתכין כנחשת מלהוריד טל ומטר בשביל לוחשי לחישות שאין בדור.. מאי תקנתיה ילך אצל חסיד שבדור וירבה עליו בתפלה.

אם כך כשיש לאדם חולה בבית ילך לחכם ורבותינו אומרים חכם זה אדם שמחזיק ישיבה ואם יש לאדם קושי בפרנסה הגמרא אומרת ילך לחסיד, רואים חילוק בעניין של לרפא חולה זה בכוח של תורה, בעניין של פרנסה זה בכוח של חסיד לפתור את עניין הפרנסה ועוד יש לנו הרבה פירושים וביאורים על ההבדל בין חסיד לחכם.

אך בכל אופן מתי שקוראים ספר דברים, מצד אחד מרגישים כוח של חכם של התורה הקדושה ומצד שני מרגישים כוח של חסיד של השתפכות הנפש ותפילה. אם כך אנשים שמקפידים בשבת קודש לקרוא את ספר דברים, יש להם גם את הכוח של החכם של התורה הקדושה וגם את הכוח של החסידות של תפילה, ושני כוחות אלו ישפיעו בע"ה שפע גדול על כל מי שקורא.

**"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל
ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה"**

**על אף שעמד לפני פטירתו היה משה
רבנו בשוב הדעת גדול והשאיך לדורות
הבאים את סגולת ספר דברים**

בפרשת השבוע אנו מוצאים "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן וּחצרת ודי זהב" אומרים רבותינו הקדושים שמשה רבנו שלושים ושש יום לפני פטירתו עמד והתחיל לומר את ספר דברים. נבוא ונשאל משה רבנו הרי למד יום עם בני ישראל את התורה הקדושה, מדוע אם כך היה צריך לחזור על התורה ולומר את ספר דברים לפני פטירתו עם כל החשיבות העצומה שיש בספר דברים. ועוד צריך לשאול, מדוע משה מציין להם פרטים "בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף" הרי כולם יודעים שמשה רבנו היה במדבר ולא זכה להיכנס לארץ ישראל, מדוע שוב היה צריך לומר להם שוב את המקומות?

אלא אומרים רבותינו הקדושים וכך מובא בספרי, שלפני פטירתו של משה רבנו, הראה לו הקב"ה את כל מה שעתיד להיות עם עם ישראל לאורך כל הדורות. זמנים טובים, זמנים רעים וקשים, את הכל הראה הקב"ה למשה רבנו. ומדקדים רבותינו במדבר בערבה שמסמלים על חורבן הבית ועל השממה שעתידה להיות בעם ישראל. וּחצרת הראה להם גם את הנחמה, שיהיו להם חצרות בתים

יפים, וְדִי זָהָב שֶהֵכֵל יִהְיֶה זֶהָב. "פְּרֻזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַיִם" (זכריה ב, ח) שִׁירוּשָׁלַיִם תִּהְיֶה מוֹרַחֲבַת וּשְׂמַחָה. וְדִי זָהָב גַּם מִלְשׁוֹן "וַיְהִי קִוְיָתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דַי" (מלאכי ג, י) אֵת הַטּוֹב וְגַם אֵת הָרַע הָרָאָה הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה רַבְּנוֹ.

אֲחֵרֵי שֶׁהָרָאָה לוֹ הַקַּב"ה אֵת הַכֹּל, מֹשֶׁה רַבְּנוֹ הִיָּה כְּמַעֲט בְּגִיל מָאָה וְעֵשְׂרִים שָׁנָה, שְׁלוּשִׁים וְשֵׁשׁ יָמִים לִפְנֵי שְׁנַפְטָר אֹמֵר הַמְדַרְשׁ (יִלְקוּ"ש, ס"י תשצג) שֶׁהִתְחִילוּ אֲנָשִׁים לָרֶנֶן שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוֹ אֲחֵרֵי שֶׁרָאָה דְבָרִים כ"כ קִשִּׁים, אֵיבַד אֵת דַּעְתּוֹ. וּמִשָּׁל הַדָּבָר לְאָדָם זָקֵן שֶׁעוֹמֵד לְמוֹת וְקוֹרָא לְעוֹ"ד וּמְסַפֵּר לוֹ עַל כָּל נִכְסָיו וּמָה לַעֲשׂוֹת בְּהֵם אֲחֵרֵי מוֹתוֹ, לְבָן הַזֶּה כֶּךָ וּלְבָן הַזֶּה כֶּךָ, כִּכָּה מִחֻלַּק אֵת הַרְכוּשׁ שְׁלוֹ. הָעוֹ"ד מִתְחִיל שְׁלֵא לְהֶאֱמִין לוֹ כִּי אוֹלֵי הַזָּקֵן חוֹלָה וְדַעְתּוֹ נִטְרָפָה עֲלָיו, עוֹמֵד וְשׂוֹאֵל אוֹתוֹ שְׁאֵלוֹת לְבִדּוּק עַד כִּמָּה יֵשׁ יָשׁוּב הַדַּעַת שֶׁל הַזָּקֵן הוּא חֲזָק וְאִמִּיתִי. שׂוֹאֵל אוֹתוֹ אֵיפֹה הוּא נִמְצָא עֲכָשִׁיו, אֵיפֹה הַבַּיִת שֶׁל פְּלוֹנֵי אֶלְמוֹנֵי, אֵיזָה יוֹם הַיּוֹם בְּשָׁבוּעַ וּמָה הַתְּאָרִיךְ הַיּוֹם.

כֶּךָ הִיָּה עִם מֹשֶׁה רַבְּנוֹ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִמְרוּ שְׂאוּלֵי מֹשֶׁה רַבְּנוֹ מְדַבֵּר בְּלִי יָשׁוּב הַדַּעַת אוֹלֵי הַפְּחַד מֵהַמוֹת וְלִהְתַּנַּתֵּק מֵעַם יִשְׂרָאֵל מִשְׁפִּיעַ עָלָיו לְדַבֵּר דְּבָרִים לֹא נְאוֹתִים וְנִכּוֹנִים וַיֵּשׁ ח"ו רַבֵּן בְּדַבְרָיו. לְכֵן עוֹמֵד מֹשֶׁה רַבְּנוֹ וְאוֹמֵר לָהֶם שְׁנִמְצָאִים בְּמַדְבָּר, זֶה מוֹל יָם סוּף וְזֶה מִרְחָק הַלֵּיכָה שֶׁל אֶחָד עֶשְׂרֵי יוֹם מֵהָרַם סִינֵי. עוֹמֵד מֹשֶׁה רַבְּנוֹ וְאוֹמֵר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַפְּרִטִים הֵיכֵן שְׁנִמְצָאִים וּמֵרָאָה לָהֶם שֶׁהוּא יוֹדֵעַ כָּל מָה שְׂאוֹמֵר וְהוּא בִּישׁוּב הַדַּעַת חֲזָק, שֶׁהֵכֵל שְׂרִיר בְּרִיר וְקִיִּים, כִּי מִתִּי שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד לְמוֹת מִן הָעוֹלָם אוֹ שֶׁהָאָדָם שׂוֹמֵעַ צְרוּת וְדְבָרִים קִשִּׁים, דַּעְתּוֹ יִכּוֹלָה

להשתבש ויכול לומר דברים לא נכונים, אבל משה מראה להם שהכל מקב"ה והוא יודע את הכל בדיוק.

וכך מוצאים גם אצל ירמיה הנביא (ירמיה לט, ב) "**בְּחֻדְשׁ הַרְבִּיעִי בְּתַשְׁעָה לַחֹדֶשׁ הַבְּקָעָה הָעִיר**" שואלים כל המפרשים איך אפשר לומר שבתשעה לחודש הובקעה העיר הרי היא הובקעה ביום י"ז תמוז, אם כך איך אפשר לומר כך בט' בחודש?

מתרצים רבותינו הקדושים ואומרים באמת זה היה ביום י"ז בתמוז, אבל מהצרות הקשות שהיו בגלל הצרות הגדולות שהיו לעם ישראל באותה תקופה של ההרגוהשבי, מהצער השתבש להם התאריך והמחשבה והתחילו לומר ט' לחודש. אבל בכל אופן מקשים המפרשים ובראשם "קרנן העדה" ששואל איך הקב"ה הניח והשאיר שבנביא תיכתב טעות ודבר לא נכון שבתשיעי לחודש הובקעה העיר, הרי זה נכתב על ידי הנביא ירמיה ברוח הקודש, אם כך איך נכתבה ברוח הקודש טעות?

אלא אומרים רבותינו הקדושים כך, ירמיה הנביא ראה את הנבואה והיא הייתה לו קשה ביותר, היה לירמיה קושי וצער גדול ביותר. מתי שהוא התעורר מהנבואה והחזיון שהיה לו, מרוב צער ועוגמת נפש הוא אמר בתשיעי לחודש אפילו שזה היה צריך להיות בעד זמן כי אותו דבר קשה גרם לו לכ"כ כאב, שכבר הרגיש בתשיעי לחודש שהובקעה העיר. הקב"ה השאיר את זה ולא רצה לשנות כי זה מה שירמיה הרגיש וכבר אמר את זה בנבואה בתשיעי לחודש ואפילו שזה היה כמה ימים אחרי ב"ז בתמוז.

הדברים של הכאב שהאדם חי אותם ומרגיש צער גדול ומצטער, זה דבר קשה ביותר. בין משה רבנו לבין ירמיה היה הבדל, גם למשה רבנו הראה הקב"ה את החורבנות והדברים הקשים, אבל למשה רבנו הקב"ה הראה את הדברים בצורה אחרת לא כמו שהראה לירמיה. אומרים רבותינו למשה רבנו הקב"ה הראה קודם כל את בית המקדש השלישי, שזה יהיה הגאולה השלימה, דבר מרומם ושמח ביותר את האור הגדול שיהיה לעתיד לבוא.

אחרי שהראה לו הקב"ה את האור הגדול ובניין הבית השלישי, הראה לו את הגלות הגדולה שנמצאים בה עכשיו יותר מאלפיים שנים ואז למשה רבנו לא היה כאב כמו שהיה לירמיה שראה רק חורבנות, אלא הוא ראה קודם את הטוב שבסוף ואז ראה את החורבן וכך עד בית ראשון, ראה מהסוף להתחלה מהטוב לרע. אבל ירמיה ראה רק את הרע ועוד רע מאותו זמן של החורבן והלאה, לכן ירמיה הנביא היה כולו שרוי בצער עצום ובכאב גדול שאי אפשר להבין והיה קשה לו יותר ממשה רבנו.

אומרים רבותינו שהקב"ה הראה לירמיה דוקא בצורה כזו ולא בצורה אחרת, כי ירמיה היה הנביא באותו זמן של החורבן והיה צריך לחיות את הדברים ולהרגיש אותם כדי להתנבא לעם ישראל את הנבואות, לכן הקב"ה לא רצה לתת לו רגעים של נחמה ותקווה כי אז יפסיק ללחוץ ולעורר את כולם על החורבן. אבל משה רבנו שלא היה בזמן חורבן אלא בזמן פטירתו, הקב"ה הראה לו את הכל באופן כללי בנבואה עתידית מה יהיה בעתיד, לכן לא הייתה לו כל

משמעות לעמוד ולצעוק על עם ישראל באותו רגע שיחזור בתשובה.

וכך אנו מוצאים אצל יעקב אבינו שהיה אחד מאבות העולם, התורה הקדושה אומרת שיעקב אבינו חלם חלום ובו ראה את בית המקדש גם בנוי וגם שנחרב. ואומרים רבותינו הקדושים על מה שאמר יעקב אבינו (בראשית כח, יז) "מה נִזְרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם", מתי שאמר מה נִזְרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה ראה את בית המקדש שהוא בנוי ומשוכלל וטוב וכשאמר אֵין זֶה ראה את חורבן בית המקדש. על זה יעקב אבינו הצטער והתפלל ואמר כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים ראה את בית המקדש בנוי ומשוכלל מה שיהיה לעתיד לבוא. גם מתי שיעקב אבינו התחיל לומר לבניו את קץ הימים הסתלקה מיעקב אבינו הנבואה, משום שמתי שרואים את הכאב והצער, הנבואה הקשה והשמחה יורדת עד שבאה עצבות וכשיש עצבות אין נבואה.

על פי זה נבין, משה רבנו לפני פטירתו עמד ואמר לבני ישראל את ספר דברים שבו יש את כל המוסר וכל העתיד והכוחות הגדולים של עם ישראל. צריך לדעת שבספר דברים נמצאים כוחות גדולים שאי אפשר לשער ולתאר. משה רבנו אמר אותם לדורות הבאים, בני ישראל במדבר ידעו מה קורה הם חיו במדבר ולמדו את התורה, ראו את קריעת ים סוף ומתן תורה. משה רבנו היה צריך לחזור על כל הדברים לא בשביל הדור שיצא ממצרים, אלא לדורות הבאים שהספר הזה יהיה חלק מהם ויתן כוח לבני ישראל עד שהמשיח יבוא וזה מה שטמון בספר דברים.

אז אחרי שהקב"ה הראה למשה רבנו את כל הדברים הטובים והקשים את הבניה והחורבן, אחרי שעמד וראה את הכל, הראה לכולם משה רבנו שלא איבד את דעתו ובישוב הדעת ואמר להם בדיוק איפה נמצא ומה המרחק מהמקום שנמצא. ועם ישוב הדעת גדול כ"כ עומד משה רבנו ואומר את ספר דברים שכל שמות הקודש טמונים בו וכל שערי שמיים נמצאים בתוכו להגיע עד הקב"ה וזו המיוחדות של ספר דברים שנתן משה רבנו לעם ישראל.

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"

**משה רבנו כתב את ספר דברים ל"ו יום
לפני פטירתו כי הקב"ה התאבל עליו
לפני**

אם נתבונן בכל העומק של ספר דברים נראה, משה רבנו הבין שהוא לא נכנס לארץ ישראל והיו לו הרבה סיבות שכן רצה להיכנס לארץ. אומרים רבותינו הקדושים שאחת מהסיבות הייתה שרצה ללמוד תורה בארץ ישראל, כמו שהגמרא מספרת (ב"מ פה.) על אמוראים מתי שהיו באים מבבל לארץ ישראל, היו מתפללים לשכוח את כל מה שלמדו בבבל, כי התורה של ארץ ישראל עדיפה מתורה של חוץ לארץ, לכן רצו שהתורה שיש בדעתם תהיה מיסודה של ארץ ישראל. היו צמים ובוכים כדי לבוא לארץ ישראל עם דעת נקייה כביכול נייר חלק לבן וללמוד שוב את התורה ולהבין אותה מחדש.

אפילו משה רבנו שקיבל את התורה מהקב"ה בהר סיני, רצה לקבל את התורה וללמוד אותה בארץ ישראל, כי אפילו השמיים ששם קיבל משה רבנו את התורה היו מעל הר סיני ולא מעל ארץ ישראל, והשמיים שמעל ארץ ישראל הם יותר קדושים מהשמיים שמעל הר סיני וארץ ישראל קדושה מהכל. לכן כל הרצון וההשתוקקות הגדולה של משה רבנו להיכנס לארץ, כדי שהתורה שלו תהיה תורת ארץ ישראל.

ובראש חודש שבט כשהבין משה רבנו שלא יכנס לארץ, הוא פתח את עמקי ליבו וביאר את כל התורה כולה, התחיל את ספר דברים תתקנ"ה פסוקים כמו תתקנ"ה שערים בשמיים. וכמו שמובא במדרש שביקש משה רבנו שיפתחו שערי שמיים וכל העולם יראה את גדולתו של הבורא ובספר דברים משה רבנו פתח וקרע את כל שערי שמיים מלמטה עד למעלה עד הקב"ה, שער אחרי שער פרץ משה רבנו תשע מאות חמישים וחמש שערים עד הקב"ה. גם בחמישים וחמישה שערים האחרונים שגם למלאך מט"ט אין נגיעה שם, משה רבנו בחמישים וחמישה פסוקים אחרונים פרץ אותם והגיע עד הקב"ה, דברים גדולים ומפחידים.

עלתה לנו קושיה למה רק בראש חודש שבט, שלושים ושישה ימים לפני פטירתו התחיל משה רבנו לכתוב את התורה. ידוע שהזמן לסכם את התורה ולחזור עליה הוא שלושים יום, כמו שהגמרא מספרת (מועד קטן כח.). על רב אשי שמלאך המוות התגלה לו בשוק ואמר לו שרוצה לקחת את נשמתו, אמר לו רב אשי שיתן לו שלושים יום לחזור על תלמודו, נתן לו מלאך המוות שלושים. אחרי

שלושים יום בא מלאך המוות לקחת את נשמתו, אמר לו רב אשי למה הוא כ"כ דחוק לקחת את נשמתו, ענה לו מלאך המוות שהגיע זמן של רב נתן להיות ראש הישיבה ואין מלכות נוגעת בחברתה ואתה נוגע במלכות שלו, לכן אני ממחר לקחת את הנשמה שלך. אז רואים ששלושים יום לוקח לחזור ולסכם את התורה, אם כך למה משה רבנו התחיל שלושים ושישה ימים לכתוב את ספר דברים?

אז חשבנו לבאר ולומר דבר מפחיד, התורה הקדושה אומרת לנו במבול (בראשית ז, י) "וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וַיָּמִי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ" אומר המדרש (בר"ר לב, ז) אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי שִׁבְעָה יָמִים נִתְאַבַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל עוֹלָמוֹ קִדְּם שְׂיָבוֹא מַבּוּל לְעוֹלָם, שבעה ימים לפני המבול הקב"ה התחיל להתאבל על העולם. אז שואלת הגמרא בירושלמי (מועד קטן פ"ג, ה"ה) וכי מתאבלים קודם שימות המת, מתאבלים אחרי לא לפני, אז עונה הגמרא בשר ודם מתאבל אחרי כי הוא לא יודע מה יהיה והוא רואה את הצער, אבל הקב"ה שיודע מה יהיה מראש מתאבל לפני, לכן הקב"ה התאבל על העולם שבעה ימים לפני שהביא את המבול והעולם נחרב.

על פי זה אפשר לבאר ולומר, משה רבנו נפטר בשבת והקב"ה התעסק בגופו של משה רבנו וכך הגמרא אומרת שמשה רבנו נפטר בחלקו של ראובן וכנפי השכינה לקחו אותו ד' מילין עד חלקו של שבט גד ושם הקב"ה שם אותו בהר נבו. משה רבנו ידע את האבל של הקב"ה עליו, העבד נאמן של הקב"ה והגדול מכולם, לכן שישה ימים לפני כבר ידעו שזה זמן פטירתו ולכן משה רבנו התחיל לבאר את התורה שלושים ושישה ימים לפני עם הצער של הקב"ה על פטירתו של משה רבנו ודו"ק יש בזה דברים עמוקים מאוד.

"אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל"

**מתי שאדם עושה תשובה מאהבה הוא
עוצר את הגדר של עבירה גוררת עבירה**

ידועים דברי רבותינו הקדושים (שמ"ר ל, ג) בכל מקום שנאמר "אלה" פוסל את הראשונים, והקשו מה פסל משה פה בדבריו, איזה ראשונים פסל את ספר במדבר או ויקרא, את מה זה פסל?

אלא אפשר לבאר ולומר, על המשנה (אבות ד, ב) "ועברה גורת עברה" דרשו רבותינו, על ידי שנכשל האדם בעבירה אחת גוררת העבירה אחריה עוד עבירה, אדם ששיקר השקר שלו יגרור עוד משהו, אדם שגנב הגניבה שלו תגרור עוד משהו. נשאל מתי יפסק גדר העבירה גוררת עבירה?

דרשו רבותינו ואמרו יסוד גדול, כאשר האדם שב בתשובה על מעשיו הרעים אשר עשה, אם עשה תשובה מפחד ומיראה לא נעצר הגדר של עבירה גוררת עבירה. אבל מתי שהאדם עושה תשובה מאהבה, שם נפסק "ועבירה גוררת עבירה". הנה פה כשהוכיח משה רבנו את עם ישראל לפני מותו, בני ישראל שבו בתשובה מאהבה, ופה כששבו בתשובה מאהבה נפסק ונעצר "עבירה גוררת עבירה". לכן "אלה" בא לפסול את הראשונים, שמפה ואילך אין יותר "עבירה גוררת עבירה" ודבר זה נפסק, וזה "אלה" פוסל, נעצר גדר של עבירה גוררת עבירה.